

DOSSIER

U Hrvatskoj već desetak godina postoji coaching, ali iako se sve više i brže razvija, taj segment poslovanja još nije uređen zakonskom regulativom.

Nacional je istražio što je to coaching, tko su coachevi za žene, djecu, tvrtke ili life coachevi, koje usluge klijent dobiva od svog coacha, koja je razlika između coachinga i terapije, ali i zašto se u hrvatskom društvu coaching smatra puno prihvatljivijim načinom pomoći od onoga što nude psiholozi ili psihijatri

KAKO COA HRVATIMA D

Tekst TAMARA BORIĆ Fotografije SAŠA ZINAJA

► 'ZALAŽEMO SE
DA SE U VRTIĆIMA I
ŠKOLAMA POVEĆA
BROJ SATI TJELESNE
I ZDRAVSTVENE
KULTURE, A NITKO
NE GOVORI O
MENTALNOM
ZDRAVLJU TE DJECE',
KAŽE IVA BANINI
KOJA S DJECOM RADI
COACHING METODE U
SKLOPU GRADANSKOG
ODGOJA

COACHING POMAŽE A USPJEŠNIJE ŽIVE

'COACHING NIJE TERAPIJA PA SE NIGDJE U SVIJETU, OSIM OBRTA, NE TRAŽI NIKAKAV DODATNI UVJET', KAŽE TOMIĆ

'COACHING POMAŽE POJEDINCU DA DOBIJE JASAN UVID U SITUACIJU IZ KOJE POLAZI I U CILJ KOJEMU TEŽI KAKO BI ŠTO MANJE VREMENA TROŠIO NA SVE ONO ŠTO MU NE POMAŽE DA DOĐE DO ŽELJENOG REZULTATA' — POJAŠNJAVA TOMISLAV TOMIĆ, PREDSEDNIK HRVATSKE DRUŠTVA ZA LIFE COACHING

ako u Hrvatskoj već desetak godina postoji tržište coachinga, taj segment poslovanja još nije uređen zakonskom regulativom. Budući da nema hrvatskog izraza za takav način pomoći ljudima, coaching je preuzet iz engleskog i koristi se svugdje u svijetu. Coaching obuhvaća traženje najboljeg rješenja u nekom segmentu života. Uloga coacha je da pomogne klijentu da dođe do odgovora na životna pitanja te pronađe najbolju metodu suočavanja s problemom i pronalaska odgovarajućeg rješenja na tom putu. Zahodno se definira strategija te se aktivno radi na svaladavanju koraka do željenog cilja. Iako je life coaching najpoznatija vrsta coachinga, postoji više vrsta, ovisno o problemu koji treba riješiti, pa u Hrvatskoj postoje coachevi koji se bave samo biznis coachingom, postoji coaching za žene, pa i za djecu. Nacional je istražio tko se može baviti coachingom, što to obuhvaća, te na koji način funkcionira tržište.

Tomislav Tomić, predsjednik Hrvatskog društva za life coaching, kaže da je uspoređujući današnju situaciju s onom kakva je bila 2009. kada je službeno započeo s coachingom, life coaching već počeо poprimati jasan identitet na tržištu i ljudi ga prepoznavaju kao sustav osnaživanja i poticanja koji je primarno usmjeren na maksimizaciju potencijala osobe i tima.

"Potreba za coaching uslugama sve više raste, a najčešći su korisnici ili inovativne tvrtke ili pojedinci koji osjećaju da u životu postoji 'nešto više' od standarda uspjeha koji su im još od djetinjstva nametnuti, kojima nesvesno teže kroz život i koji ih, u biti, nisu učinili sretnima nakon što su godine proveli pokušavajući ih ostvariti. Valja napomenuti da se i puno klasične poslovne edukacije prodaje pod etiketom 'coaching', dok je, u osnovi, razlika između dva pojma velika."

Tomić je pojasnio što je uopće life coaching. Istaknuo je da je riječ o procesu koji pojedince i timove potiče, ohrabruje i pomaže im da maksimalno iskoriste vlastite resurse i izvuku ono najbolje iz sebe.

"Coaching proces potiče klijente da misle svojom glavom te istražuju put prema ciljevima, uključujući i razne izazove, iz jedne šire perspektive kako bi dobili jasniju i objektivniju sliku situacije u kojoj se nalaze i tako mogli donijeti kvalitetnije i smislenije odluke.

Coaching pomaže pojedincu da dobije jasan uvid u situaciju iz koje polazi i cilj kojem teži kako bi što manje vremena trošio na sve ono što mu ne pomaže da dođe do željenog rezultata. Sustav coachinga kakav danas poznajemo razvio se krajem 19. i početkom 20. stoljeća u SAD-u, i to unutar prilično uskih krugova ljudi koji su se bavili tzv. zapadnom metafizikom. Razvoj humanističke psihologije tijekom 1950-ih, a kasnije i transpersonalne psihologije - koje su umjerene na pojedince koji su mentalno zdravi i žele napredovati - dodatno je popularizirao temeljni koncept coachinga i približio ga široj javnosti te akademskim krugovima."

Procvat coachinga započeo je početkom 1990-ih godina te i danas stalno raste i prilagođava se potrebama tržišta. Hrvatsko društvo za life coaching trenutačno ima 30 aktivnih članova. Društvo prima samo članove koji su prošli kvalitetnu edukaciju koju Društvo smatra primjerom te su licencirani za bavljenje coachingom - uz dodatnu preporuku dvoje članova Društva. Postoje brojne edukacije te sistemi licenciranja, ponuda je svakim danom sve veća i onaj tko je dovoljno posvećen i motiviran, bez problema može pronaći odgovarajuću edukaciju. Tomić je rekao: "Što se tiče pravnog okvira, s obzirom na to da coaching nije terapija niti zadire u neke profesije koje su regulirane zakonskim putem, ni u Hrvatskoj niti igdje u svijetu, osim tvrtke ili obrta, ne traži se neki poseban dodatni uvjet. Međutim, praksa pokazuje da je apsolutno nemoguće održati se na tržištu bez temeljite edukacije i dobrog poznavanja svih ključnih čimbenika coaching profesije - a za to je ipak potrebno izdvajati tri do četiri godine u puno angažmana u međuvremenu."

S obzirom na to da je jedan od glavnih ciljeva Hrvatskog društva za life coaching nastojanje da se coaching uvrsti kao izborni predmet u srednjim školama, Tomić je pojasnio razloge za to:

"To je jedan od naših dugoročnih ciljeva. Jasno nam je da je to, u ovom trenutku, prilično ambiciozan cilj i projekt, međutim, prvi korak jest stvoriti niz radionica i popratne priručnike koje će sami roditelji srednjoškolaca prepoznati kao nešto korisno i poticajno. Širenjem svjesnosti i upoznavanjem s pogodnostima i pozitivnim učincima coachinga, otvorit ćemo put za dalje. Prošle godine pokrenuli smo sličan projekt za studente - Go Student Coaching™ - koji je aktivan i dobro prihvaćen i sve znanje koje pritom skupimo primijenit ćemo na rad sa srednjoškolcima."

Budući da mnogi bilo kakvu vrstu coachinga često poistovjećuju s nekom vrstom psihoterapija i mnogi ne razumiju koje su razlike tih dvaju pojmove, psiholog Boris Hudina objasnio je upravo to. Hudina je profesor psihologije s više od četrdeset godina iskustva te voditelj Savjetovališta Hudina. Tim Savjetovališta Hudina se od 2004. godine bavi edukacijama i treninzima iz područja komunikacije, grupnog i individualnog rada, team buildinga, donošenja odluka, profesionalnog stresa, kriznih intervencija, mobbinga, emocionalnog doživljavanja i izražavanja te kreativnih i art tehnika. Boris Hudina istaknuo je sljedeće: "Mogli bismo reći da je life coaching ono što engleski govornici zovu 'sugarcoating' psihološkog savjetovanja i psihoterapije, odnosno proces u kojem se nešto stavlja u šećernu oblogu kako bi se učinilo atraktivnijim za konzumaciju. Sintagma je nastala u Sjedinjenim Američkim Državama koje su iznimno tržišno razvijene, a za cilj je imala s jedne strane skidanje stigme sa psiholoških savjetovanja i psihoterapije, koja pogrešno implicira probleme mentalnog zdravlja, a s druge strane otvaranje prostora za ljude koji su zainteresirani za to područje rada, bez potrebe dugotrajne i skupe edukacije iz znanstvenih disciplina kao što su psihologija,

psihijatrija i psihoterapija. Bez okvira znanstvenih metoda bilo je moguće inkorporirati razne modele onoga što nazivamo popularna ili self help psihologija u radu s ljudima koji imaju potrebu osobnog rasta i razvoja te prevladavanja životnih poteškoća."

Razlike između coachinga i psihologije su višestruke, objasnio je Hudina. Jedno je znanstvena disciplina, dok je drugo trening metoda, što i sam naziv govori: "Životni trener bi u pravilu prakticirao metode i modele treninga poput onih koje koriste sportski treneri kako bi omogućili svojim klijentima fokus i vođenje do željenog cilja ili pobjede. Geneza riječi coach dolazi od riječi kočija - koja služi za transport od točke A do točke B. To je ono što bi se u psihologiji zvalo direktivni način savjetovanja - davanje aktivnog feedbacka klijentu i vođenje. Psihološki rad i psihoterapija, s druge strane, imaju holistički pristup klijentu uzimajući u obzir sve sastavnice ličnosti, sve životne okolnosti klijenta i njegove osobne resurse za rast i razvoj bez direktnog vođenja i upravljanja."

Hudina je odgovorio i na pitanje smatra li, kao psiholog, problematičnom činjenicom da se jednom takvom tehnikom mogu baviti osobe bez prethodnog znanja o psihologiji:

"Problem, ako postoji, nalazi se u nomenklaturi - kako što nazvati pravim imenom? Coaching može biti poslovni (karijerni, biznis), osobni (zdravstveni, edukacijski) ili pak životni, što ostavlja puno prostora za interpretaciju područja rada. Psihoterapija je isto prilično nesretan naziv jer sadržava riječ terapija, što je primarno zdravstveni pojam iako ne uključuje medicinske i liječenje. No treba razlikovati bolesti od poremećaja ili problema. Dobar dio psihijatara kod nas ima veliko medicinsko znanje, ali ne i znanje psihoterapijskih pravaca, to ima njih svega 20 posto, što zna rezultirati pogrešnim dijagnosticiranjem."

I onda se postavlja pitanje za potencijalnog klijenta - kome se točno obratiti ako, primjerice, ima problem "burnouta" na poslu, koji povlači probleme sa suprugom i djecom, koja, pak, imaju problema u školi? Ako je netko na rubu snaga, ne spava, ako je osoba depresivna, brak joj se raspada, a ima i loš odnos s djecom - hoće li ići psihijatru, psihoterapeutu, psihologu ili life coachu?

Osim toga, postoji li u Hrvatskoj i ta stigma "ne želim razgovarati sa psihologom ili psihijatrom" pa life coach zvuči bolje?

"Treba biti iskren pa reći da se coachingom bavi puno psihologa, socijalnih radnika, pedagoga, psihoterapeuta, a valjda i poneki psihijatar. To je upravo zato što u našem dosta konzervativnom društvu postoji stigmatizacija onih koji se doimaju slabijima pa trebaju ili traže pomoć. Pojedinci se pouzdaju u vlastite resurse, obitelji i prijatelje, ali uglavnom bez rezultata jer često upravo tamo leže problemi koji su ih doveli do pogrešnih percepacija, obrazaca ponašanja, životnih skriptova koje treba osvijestiti, suočiti se s njima kako bismo se mogli mijenjati. Svaka psihološka promjena onda dovodi nužno i do kontrareakcije okoline, što može dodatno stigmatizirati onoga koji se mijenja", odgovorio je Boris Hudina.

Potvrđio je da coaching ima određenu auru pomodnosti - statusnog simbola bez stigme. Na coaching, primjerice, mogu ići klijent ili klijentica bez da svojoj okolini kažu da imaju problem s partnerom ili partnericom, već mogu reći da rade na sebi, karijeri i odnosima:

"Možda će neka kompanija svojim zaposlenicima omogućiti coaching koji će se onda s poslovnog preliti i na osobni plan. Sve bez potrebe da se ikome pravdamo ili bez sumnje da postoje neki osobni problemi. S druge strane, sve što ima prefiks psiho - diže obrve sugovornika. Zbog toga danas više nego ikad treba raditi na

osvještavanju važnosti rada na sebi bez stigmatizacije - kako god nazvali taj proces. Osvještavanje emocija, potreba i odnosa čini zdravije pojedince, a onda u konačnici i zdravije društvo."

A zdravije društvo želi i Iva Banini, 37-godišnja profesorica kinetologije i kondicijska trenerica. Već deset godina radi u osnovnoj školi kao nastavnica, a s obzirom na to da s djecom radi od ranih studentskih dana, posao joj se usko veže uz suradnju s roditeljima, najčešće majkama. Stoga je Iva Banini krenula s coachingom žena i djece: "Radim sa ženama jer sam žena i razumijem svakodnevne probleme s kojima se susrećemo. Danas se od suvremene žene očekuje da bude produktivna profesionalno i privatno, a da pritom bude emocionalno stabilna, mentalno jaka, prisutna kao partnerica, žena, majka i prijateljica. Manje je bitno to što društvo očekuje, bitnije je ono što mi kao pojedinci stvarno želimo biti za sebe i što želimo pružiti drugima. Žene su one koje najviše vremena provode s djecom, a djeca su senzorička bića koja upijaju našu nervozu, osjećaju strah na najsuptilnije načine. Ako popratite malene, primjetit ćete da su oni nervozni kada su i roditelji nervozni, oni upijaju našu energiju i to jako brzo. No imaju i sposobnost kanalizirati i izbaciti je tako da se mi kao roditelji vrlo često ne znamo s time nositi. U trenutku kad nas preplavi osjećaj nemoći, gubimo kontrolu i postajemo vidno fokusirani."

Iva Banini, inače majka dviju djevojčica, završila je NLP Practitioner stupanj, a trenutačno završava NLP Master osposobljavanje. NLP ili neurolingvističko programiranje zapravo je učenje pristojnog vođenja razgovora u nekom drugom smjeru, a coachevi klijente uče kako bolje komunicirati s ljudima, kako se riješiti negativnih navika, emocija, reakcija, stresa.

Napomenula je da ako je mama dobro, odnosno roditelj, tada je i dijete dobro. Postoje načini da se roditelji kontrolirano mijenjaju upravo u smjeru koji žele. Djeca uče iz primjera i roditelji nesvesno na njih prenose vlastite obrasce ponašanja. Obrasci ponašanja uvelike nas determiniraju kao osobe, definiraju kako ćemo se nositi s problemima i reagirati na životne prilike. U trenutku kad majka osvijesti vlastite reakcije, može prilagoditi način pristupa djetetu. Trebamo biti odrasli i odgovorni za svoje ponašanje i ono što svjesno

**'SVE ŠTO IMA
PREFIKS PSIHO-
DIJE OBRVE
SUGOVORNIKA.
ZBOG TOGA
DANAS VIŠE
NEGO IKAD
TREBA RADITI NA
OSVJEŠTAVANJU
VAŽNOSTI RADA
NA SEBI BEZ
STIGMATIZACIJE;
KAŽE PSIHOLOG
BORIS HUDINA
KOJI IMA
40 GODINA
ISKUSTVA'**

'COACHING IMA AURU POMODNOSTI - STATUSNOG SIMBOLA BEZ STIGME', TVRDI PSIHOLOG HUDINA

i nesvesno prenosimo na djecu. Banini je objasnila: "Nastavnica sam u osnovnoj školi te primjenjujem metode i neke NLP tehnike u nastavi. Promijenila sam pristup pripremi i radu s djecom. Nastavne teme građanskog odgoja obrađujem primjenom NLP metoda. Za- lažemo se za to da u vrtićima i školama povećavamo sate tjelesne i zdravstvene kulture, a nitko ne govori o mentalnom zdravlju te iste djece. Od malih nogu treba raditi s njima tako da osvještavaju kako mogu zaštititi svoje mentalno zdravlje i kako se nositi s verbalnim nasiljem koje je sve više zastupljeno. Treba ih poučavati da razvijaju i životne vještine, vještine komunikacije, prezentacijske vještine, način učenja, djeca trebaju shvatiti da uče na drugačiji način, a ne da su spora i 'glupa'. Potrebno ih je naučiti kako slušati, a da pritom i razumiju što im se govori. Djeca jako brzo ulaze u stanja empatije i suočavanja prema drugima ali i prema sebi." Iva Banini fokusirala se na fitness life coaching jer joj je jako važan integriran razvoj osobe. Svoju profesiju pedagoškog radnika i kondicijskog trenera konstantno nadopunjuje znanjima koja su vezana uz poticanje razvoja osobnih potencijala kroz usvajanje znanja o životnim vještinama:

"Kad otkrijete neograničene kapacitete ljudskoguma koji s duhovnom i fizičkom komponentom mogu ljudima mijenjati živote, prirodno je da želite izvući maksimum iz osobe koja vam je klijent. Pritom mijenjate sebe, način na koji doživljavate druge i pristupate radu. Fitness je industrija koja se svake godine razvija i morate biti ukorak s vremenom. Primjetila sam kako na stručnim kongresima velik broj iskusnih kolega mijenja svoj pogled na ljudsko tijelo i pristup radu. Pomalo se svi vraćaju sebi u sebi. Drago mi je što to neće ostati samo trend, već postaje način rada."

Iva Banini oduvijek je zanimala psihologija, a otkrila ju je na kolegiju kineziološke psihologije. Fascinirala ju je transformacija vrhunskih sportaša tijekom perioda priprema za neka veća natjecanja. Oni su se na očigled transformirali, ne samo fizički, već i mentalno:

"Taj paralelni razvoj je prirođen, no u nekim slučajevima rezultati mogu izostati jer mentalno sportaši ne mogu pratiti razvoj fizičkih sposobnosti. Tijelo i um su usko povezani i ako prvo ne poradite na mentalnim blokadama, nećete u potpunosti moći kanalizirati sve potencijale koje nosite u sebi."

DANIELA MILJAN JEDNA JE OD ZAČETNICA BIZNIS COACHINGA KOJI JE NAJRAZVIJENIJA VRSTA COACHINGA U HRVATSKOJ. ONA JE VEĆ VIŠE OD DESET GODINA KONZULTANT RAZVOJA U TVRTKAMA, ČIJI JE COACHING JEDAN OD ALATA

Kad joj se netko javi s konkretnim problemom, s klijentom utvrđuje u kojoj mjeri je narušena kvaliteta života, koliko čvrsto klijent želi tu promjenu, zašto želi tu promjenu i koliko mu je uistinu važno da je postigne: "Pružam im podršku prilikom postavljanja konkretnih ciljeva, odlučivanja i realizacije svih onih točaka koje se trebaju ispuniti kako bi se postigao željeni cilj. Što znači da sam tu kad god smatramu da im trebaju podrška ili pomoći da zadrže fokus. U svom radu koristim NLP metode koje se inače koriste u neformalnoj psihologiji i tzv. life coachingu. Ne mogu reći da se bavim life coachingom jer radim integrirano na cijelom biću. Kao kineziologu mi je važno da osoba radi na svom tijelu i da joj prenesem znanja kako bi na fizičkoj razini poboljšala kvalitetu života i fizičko zdravlje. Određene bolesti se kroz fizičku aktivnost mogu značajno ublažiti, no mora postojati adekvatan mentalni odgovor koji prati taj rad."

Tržište koje je u Hrvatskoj najrazvijenije kad je coaching u pitanju jest biznis coaching, a jedna od začetnica takvog načina rada s korporacijama jest Daniela Miljan. Već je više od deset godina konzultant organizacijskog razvoja i coaching joj je jedan od alata. O tome je rekla: "Meni na coaching neće doći netko tko želi smršavjeti ili ako se razvodi, iako je osobnost apsolutno važan dio procesa coachinga i to uzimamo u obzir. No ja uzimam u obzir tu osobnost, ali je ne mijenjam, ona je data i nije moja odgovornost niti moj cilj da je mijenjam. Možemo razgovarati o nekom ponašanju ili kako se izvodi nešto, mogu provjeriti kakva je osobnost raznim testovima, ali nisam kompetentna da bih se bavila osobnošću. Za neke promjene osobnosti drugi ljudi su kompetentni. Jako mi je važno, to je dio etičkog kodeksa coachinga, da jako dobro poznajem svoje granice. Za mene je granica ta da ne radim sa psihotičnima, neurotičnima i raznim drugim poremećajima, jer za to postoje psiholozi. U ovih 12 godina rada u biznis coachingu, 'poslala' sam 20-ak klijenata na terapije psihologu ili psihijatru."

Tržište biznis coachinga u Hrvatskoj je već dosta uhodano, a Daniela Miljan radila je sa 600, 700 ljudi, što je iznimno veliki broj. Postoje organizacije koje najčešće imaju odjele razvoja u Ljudskim resursima i oni kreiraju programe razvoja za sve zaposlene, pa i za srednji i top menadžment. Ovisno o tome kako oni procjenjuju kompetencije ljudi i njihove pozicije, definira se potreba nekih za coaching o nekim temama. Tada dolaze Danieli ili nekom drugom biznis coachu. Daniela Miljan je pojasnila: "Kad sam počinjala 2006. ni sama nisam znala što zapravo želim 'prodati' i kako će objasniti to što radim. Danas ljudi znaju o čemu se radi. Bilo bi dobro da osobe zadužene za HR, odnosno upravljanje ljudskim potencijalima, nauče kako tražiti naše usluge i zašto. U Hrvatskoj je sad 'fancy' biti coach pa svi to žele biti. Ne ide to baš tako, pogotovo ne u biznis coachingu. Ipak moraš imati background, moraš znati kako funkcionišu organizacije, kako funkcioniš top menadžment. Ja sam više od deset godina radila u nekoliko velikih hrvatskih tvrtki, i to uvek u visokom menadžmentu, pa imam iskustvo velikih organizacija i znam što znači voditi ljudi. Morate razumjeti da su moji klijenti ljudi kojima zaista nije lako. Svi bi željeli biti direktori dok to ne postanu. To je jako zahtjevna pozicija, vrlo odgovorna i usamljena, zapravo. Zato ti ljudi imaju potrebu za coachingom."

Problem je u Hrvatskoj, kad je u pitanju taj oblik poslovanja, nepostojanje odnosno neuređenost zakonske regulative:

"I sama sam podučila dosta kolega koji su danas coachevi, svi su oni dobili certifikat. Radila sam tečajeve prema licenci jedne škole iz Londona, a ta škola, odnosno program, certificirana je od

'RAZGOVORI S KLIJENTOM VODE SE JEDNOM MJESEČNO I MAKSIMALNO IH JE 10 DO 12', KAŽE DANIELA MILJAN

'DJECU PODUČAVAM DA RAZVIJAJU RAZLIČITE VJEŠTINE, A UČIM IH I NA KOJI NAČIN SLUŠATI', GOVORI IVA BANINI

međunarodnih udruženja za coacheve. Time bi se dobio certifikat na određenoj razini kompetencija. Važan je taj 'okvir kompetencija', koji ima četiri razine coacheva, od početnika do mastera. Danas, kad više to ne radim, vidim da zaista postoje ljudi s istom razinom 'na papiru', ali različitim razinama kompetencija. Zašto je važno da klijenti dobro poznaju taj okvir? Zato što oni tako uslugu koju traže čine kvalitetnijom, sami sebe tako štite. U Njemačkoj, primjerice, postoji princip 'ponude i potražnje'. Možeš nuditi usluge, ali moraš specificirati što točno nudiš", rekla je Daniela Miljan.

Istaknula je da je tržište u Hrvatskoj na niskim razinama pa klijenti i ne pitaju koja je kompetencija coacha. Postoje dvije udruge - EMCC i ICF - koje su najveće i one postavljaju takve kompetencijske okvire. Postoji i razlika u shvaćanju coachinga u Americi i u Europi. Life coaching kao pojam i praksa dolazi iz Amerike, a u Europi su ljudi ipak konzervativniji i puno se više spominje etički kodeks, dok u Americi svatko misli da nešto zna pa se nazove life coachem, a takav stav prelio se i kod nas, smatra Daniela Miljan.

"Life coach je vrlo graničan termin. To znači petljati se u nečiji život, odnose, zdravlje. Pitam se koliko su kompetentni ti ljudi koji to rade. Ako jesu kompetentni, onda je možda bolje da se nazovu savjetnicima za područja koja poznaju. Ako imaš life coacha koji se bavi ljubavnim odnosima, kako to nazvati? Kakav je to coaching? To nije terapija, ogromna je to razlika. Terapija ide u neku povijest, analizira simptome, uzroke, traume, po kojima kopamo i vidimo kako se to danas manifestira pa onda tražimo rješenje i mijenjamo ponašanje. I terapija može dugo trajati. Coaching je skroz drugačiji. Coach gleda ono što se događa danas, što je na stolu i što se s tim može napraviti sutra. Ja kao coach ne idem u povijest bolesti. Kad vidim da osoba nije sposobna pratiti tijek našeg razgovora, da nije voljna provoditi osnovne aktivnosti koje si sama zadaje, da joj se osobnost raspada, nemam je razloga coachati. To se vidi već na

prvom razgovoru", objasnila je Daniela Miljan. Dodala je da se razgovori s klijentom vode jednom mjesечно, a maksimalno ih bude deset do 12, što znači da jedan coaching traje oko godinu dana. Kao osoba koja se bavi razvojem organizacija i ljudi, mora se konstantno razvijati i educirati: "Kad je riječ o menadžmentu Hrvatske i regije, mi smo 'necoachable', odnosno ljudi iz ove regije teško je coachati. Zato više volim mentorstvo jer coach ne bi trebao nametati rješenja, već samo osvijestiti moguća rješenja. Mentorstvo znači da zajedno tražimo rješenja. Što se tiče našeg društva i razine kompetencije, u podrumu smo. Ljudi još uvijek kad dođu na coaching nemaju rješenja, ne posjeduju kompetenciju samorefleksivnosti. Dakle, ne mogu prepoznati kakvi su, koliko su dobri ili loši, ne mogu sami sebe objektivno ocijeniti. Razlozi za to su ti što smo mi jako mlado gospodarstvo i zaista puno toga u biznisu ne znamo. Moramo još kako puno učiti, iako postoje organizacije koje puno ulažu u razvoj ljudi. Većina ni kune ne ulaže u razvoj svojih ljudi, a tu spada i državna uprava."

Osim kompetencije samorefleksivnosti, važna kompetencija je i glad za razvojem, čega u Hrvatskoj također nema, odnosno na niskoj je razini. Treba znati, objasnila je Daniela Miljan, da nismo na kraju razvojnog puta: "Ja koja se bavim razvojem organizacija i ljudi, znam koliko toga još ne znam, kako će onda znati moji klijenti. Stav u hrvatskom društvu je da svi sve znaju, a trebali bismo razvijati kompetencije u smislu da želimo još, da tražimo čega još ima da naučimo i rastemo. Treća kompetencija koju trebamo razvijati je leadership, odnosno vodstvo. U Hrvatskoj su razina i shvaćanje leadershipa izrazito niski. Razvijanje kompetencije u leadershipu znači: kakvu ja imam svjesnost o tome kako utječem na druge ljudе i kako to mogu dalje razvijati. Jer nakon svjesnosti o tome odmah dolazimo do etičnosti i morala pa se promijeni i cijelo razmišljanje."

Daniela Miljan imala je priliku coachati i neke hrvatske političare i ustvrdila je da se vidi veliki pomak nabolje.

■ IVA BANINI,
PROFESORICA
I KINEZIOLOGIJE
I KONDICIJSKA
TRENERICA
KOJA RADI KAO
NASTAVNICA
U OSNOVNOJ
ŠKOLI, GDJE S
DJECOM DRŽI
RADIONICE NA
KOJIMA ONA
OSVJEŠTAVAVU
KAKO MOGU
ZAŠTITITI SVOJE
MENTALNO
ZDRAVLJE ILI
KAKO SE NOSITI
S VERBALnim
NASILJEM